

ELŐFIZETÉS
 ARADYBAN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 Let
 Fél évre ... 90 Let
 Egy negyed évre ... 45 Let
 Egy hónapra ... 15 Let

Hirdetések
 Aranybás sorozat

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG:
 Arad és környéki országok
 vasúti pályájában.
 TELEFON-SZÁM 4-44
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvárdul Regale Ferdinánd I. (Jós-ef. fűh.-ut.) 22
 TELEFON-SZÁM 44. 4

Arad, 1921

Főszerkesztő:
 Stauber József.

Szombat, március 26.

Leu és korona.

(A budapesti román kereskedelmi attasé nyilatkozata.)

Budapest: Dr. Ciobanu budapesti román kereskedelmi attasé nyilatkozott tudósítónk előtt s többek között ezeket mondta:

— Teljes mértékben felfogjuk a helyzet súlyát. Szükségesnek tartjuk, hogy az Erdélyben óriási mennyiségben feltorlódtott áruk kivitele a felvevő magyarországi piac felé szabályszerűen lebonyolítható legyen. Erről az ügyről sürgős jelentést tettünk a bucurestii kormányának. Azt kívántuk többek között, hogy a clujji (kolozsvári) vasúti vónal forgalmát állítsák helyre és tegyék szabadá. Ami a magyar koronának a legutóbbi időkben beállott árjavulását illeti, azt az ország érdekében való kedvező jelenségnek tartom.

Rossz üzlet a jó valuta is.

A mai világ gazdasági problémái közül talán a legnagyobb jelentőségű a valuta összeomlása. A győző országok valutájának jó sága végső eredményeiben majdnem ugyanazokat a gazdasági bajokat eredményezte, mint a legyőzött országok valutájának elértéktelenedése. A rossz valutájú országokban egyre nő a munkanélküliség, mert nem tudja az ipar az üzemek fenntartásához szükséges nyersanyagokat beszerezni a jó valutájú országokból. A jó valutájú országokban szintén nő a munkanélküliség, mert a gyárak nem tudják eladni terményeiket. A raktárak zsúfolva vannak, a forgóteke le van kötve és új termelés lehetetlen. Amerikában és Angliában eddig alig ismert mérvet öltött a gazdasági krízis, mert Európa nem vásárolja a felhalmozott árutömegeket. De Európa jó valutájú országaiban is elég szomorú a helyzet. Legutóbb a svájci szövetségi kormány felhívást intézett a svájci kereskedőkhöz és iparosokhoz és ebben rámutatott arra, hogy a külföldi szállítók, amennyire csak lehet, elkerülik a svájci vasutakat és inkább hosszabb útvonalakon szállítják áruikat. Arra kéri a svájci kormány a kereskedőket, hogy a saját üzletfeleikkel való forgalomban ennek az eljárásnak kiküszöbölésére törekedjenek, mert különben a legnagyobb bajok következnek be a svájci vasutaknál.

A jóvalutájú országoknak nem az a bajuk, hogy valutájuk nem vesztett, vagy aránylag kevesebbet vesztett értékéből, hanem az, hogy ezek az országok is megérik a rossz valutájú országok valutájának leromlását. Egy országot, amely valutájának rossz sága miatt nagy gazdasági válságban vergődik, oly módon akarják meggyógyítani, hogy valutájának értékét minden áron emeljék a külföldi pénzpiacra, nem megoldása a helyzetnek. Ha még azt meglehetne tenni, például Magyar ország esetében, hogy egyik napról a másikra annyira emeljék a valuta értékét, hogy elérje legalább a szomszédos államok valutájának magasságát, akkor lenne bizonyos jelentősége ennek az eredménynek. A valuta lassu emelkedése, amelyet helyi-kezelésből visszaesés szakít meg, átmenetileg legalább is zavarokat okoz.

Jellemző erre két budapesti lapjelentés. Az egyik így szól: „A korona javulása folytán a magyar áru kivitel szünetel. Ausztria megszüntette a nyerstermények vásárlását, mert bort, szalámit és más szükségleti cikkeket más piacokról olcsóbban kap, mint Magyarországról a mai valutáris viszonylat mellett.”

A másik lapjelentés a következőket mondja: „Lanyhaság kezdődik az ingatlanpiacon. A pénzhányt megérzi a föld és a ház ára is. Főképen az elővárosok ingatlanainak értéke csökkent és az áresés a legutóbbi két hét alatt 30-50 százalékot tesz ki. A földek kínálata is rohamosan nő, mivel szemben a kereslet teljesen szünetel és így a tényleges adásvételek csak lényegesen olcsóbb árértékűre jönnek létre. Ősz felé, mint a spekuláció hirdeti, vissza fognak térni az 1920. évi földárak, mert az állatok és a termények ára szintén hanyatlóban van a nemzetközi piac olcsóbbodása folytán. Az áresés kétségtelenül túlzott mértékű s az is mutatja, hogy a piac egyensúlya a pénz és áru valódi viszonyát illetően fokozottan meg van zavarva.”

Ez a két jelentés igazolja, hogy a jelenlegi magyar pénzügyi politika pillanatnyilag pangást jelent. Egy ország egymagában nem tudja megoldani a valuta nemzetközi problémáját, bármily becsületes szándékkal fog is a nagy munkához. A belső forgalomban emelheti pénzének belső értékét, főleg a bankjegymennyiség csökkentése útján, a nemzetközi forgalomban azonban ezzel nem ér el sok eredményt. Amíg rosszabb a valutája, iparát foglalkoztathatja bérmentéssel a jó valutájú külföld számára; bevitele ugyan nagy nehézségekbe ütközik, de kivitele erősen fellendülhet. Ha a valuta emelkedik, nem lesz érdemes a külföldnek ott dolgoztatni, s ha már könnyebb lesz a bevétel, meg fog akadni a kivitel. Ez az a bizonyos hullámszerű játéka a gazdasági kiegyenlítődés törvényének.

Ünnepi szünet a törvényszéken. Dr. Moldován Silviusz, az aradi királyi törvényszék elnöke úgy intézkedett, hogy a húsvéti ünnepek alatt a törvényszéken részleges szünet legyen. Az ünnepek befejeztéig nem tart tárgyalásokat sem a törvényszék, sem a járásbíró.

Újabb német városok megegyezése.

LAFAYETTE. Ha a németek a versaillesi békeszerződés értelmében nem fogják az első aranykészetlet megfizetni, a szövetségesek csapatai meg fogják szállni a Majna melletti Frankfurt, Koblenz, Darmstadt és Mannheim városokat.

KOBLENZ. A német lapok jelentése szerint francia és belga csapatok ismét több helyiséget szálltak meg Ruhr-vidéken.

Az új lakbérleti törvény.

BUCURESTI. A szenátus tegnapi ülésén nyújtották be az új lakbérleti javaslatot, amely főbb pontjaiban a következőket tartalmazza: Üzlethelyiségek, lakások és szobák csak a lakáshivatalok közbenjöttével bérelhetők ki. Más módon létrejött szerződések érvénytelenek. A lakáshivatalnak jogában van megtiltani, hogy az eddig lakás céljaira használt helyiségeket más célokra alakítsák át. Azok a lakások is elrekvirálhatók, amelyek a bérlő távolléte következtében három hónapnál hosszabb ideig lakatlanok, ha csak a lakó távollétét komoly formában nem indokolja. Az üzlethelyiségek bére különös esetekben 50 százalékkal emelhető, míg a butorozott lakások bére legfeljebb 25 százalékgig emelhető. A bérösszeg nagyságát megegyezés hiányában a lakáshivatal állapítja meg. A lakáshivatal élén a hivatal főnöke áll és mellette egy bizottság működik. A főnök az adminisztrációs teendőket intézi és előkészíti az ügyeket, amelyekben a bizottságnak döntenie kell. A bizottság tagjai a hivatal főnöke, a polgármester és a törvényszéki elnök által delegált törvényszéki bíró, aki egyúttal a bizottság ülésein elnököl. A bizottság határozata öt napon belül a törvényszékhez megfellebbezhető. A felmerült költségeket a pervesztes félnek kell fizetnie. A javaslat még előírja azokat az illetékeket, amelyeket a feleknek a bérleti szerződések után fizetniük kell és végül büntető rendelkezéseket tartalmaz azok ellen, akik a törvénynek ellenszegülnek.

Mi buzgalommal törekszünk arra, hogy Románia és Magyarország kereskedelmi és gazdasági összeköttetéseit fejlesszük és kiépítsük. Sürgősnek mutatkozik annak szükségessége, hogy Budapesten egy román-magyar, illetőleg magyar-román kereskedelmi kamarat állítsanak fel.

Fellázadt vörös hadosztályok.

LONDON. Rigai jelentések szerint a Pakov mellett állomásozó két szovjet hadsereg legénysége tömegesen szökik.

KOPENHÁGA. Budienny tábornok lovashadosztályát Lenin Moszkvába rendelte. Utközben a hadosztály az ukrán felkelő parasztokhoz pártolt át.

WASHINGTON. Harding elnök Moszkvából azt a felszólítást kapta, hogy az amerikai-orosz kereskedelmi összeköttetés érdekében lépjen közbe.

Tilos a nagyerdő!

A csálai erdőkezelőség átiratával kapcsolatban dr. Robu főpolgármester megtiltja az erdészeti perrendtartás 113—114. §-a értelmében a csálai erdőben való sétálást és kocsikázást. Kivételt képez a park erdőnek nevezett rész, ahová nincsen megtiltva a belépés, de csak gyalogjárók részére. Az erdőben való sétálást és kocsikázást azért tiltja be a polgármester, mert az utóbbi időben több tüzeset fordult elő a csálai erdőben, amelyeket valószínűleg a kirándulók okoztak. A másik ok pedig az, hogy a vadászatra alkalmas madarak most költenek és a multhoz a madarak közül a közönség sokat elpusztított. A főpolgármester kimondja rendelkezését, hogy az erdőben csakis az erdőkezelőség által kiállított igazolvánnyal lehet sétálni. Akik igazolvány nélkül mennek az erdőbe, azokat szigorúan megbüntetik.

Cigánybanda

egy festő ellen.

(Amikor a festőművész reggel mulat.)

Az egyik kávéházban Szilveszter éjjelén a szokottnál is hangosabban, mámorosabban folyt a mulatozás. Az egyik asztalnál egy közismert fiatal festőművész várta az új esztendő megérkezését jelentő fényes kávéházi lámpák kialvását. A mulatozás hevében a művész az asztalhoz intette a zenekari primást, Muntheán Istvánt és megígérte neki, hogy ha hajna-ig állandóan csak az ő társaságának huzza a pattogó csárdásokat, úgy kétezer lejt fűt reggel a markát. A zenekar egyrésze odavomult azonnal és azután absinth, cigaretta és nagy megrendelések mellett húzták a jókedvű barna legények a sokatigérő festőművész-fülébe. Reggel azután furcsa dolog történt. Az új esztendő keserű csalódást okozott a bandának: a hideg januári napfénytől kijózanodott bohém-társaság az egész pénzt odaadta a bandának, de az mindössze csak 600 lejt tett ki. A gyerekek elkeseredve dörögtek és miután biztonságba helyezték a kapott pénzt, követelték a további ezernégyszáz lejt kifizetését. A festőművész megígérte, hogy a napokban megfizeti a hátralékos összeget és biztosítékul egy közös ismerősüknek, dr. Friedmann aradi ügyvédnek átadott egy értékes vásznat kiállítás végett és hogy az ezért befolyó pénzből azután a bandát elégitse ki. A képet ki is állították egy főtéri fényes kirakatban és csakhamar vevője akadt. A festőművész azonban közben elfelejtette a pezsgős mámorban tett ígéretét és nem adott többé életjelt magáról. A banda azonban nem felejtkezett meg a nagyszerű ígéretéről és ma feljelentést tett a bohém festőművész ellen.

Román—magyar vasuti tárgyalás Aradon.

A román és magyar kormányok között hónapokkal ezelőtt létrejött közlekedésügyi egyezménynek első fontos mozzanata volt a nemrég Aradon megtartott vasutügyi tárgyalás. A tárgyalás Románia és Magyarország közlekedésében több konkrét és nagyjelentőségű egyezség létrejöttét eredményezte, míg a tárgyalásokat ezelőtt néhány héttel a közeli husvétii ünnepekre való tekintettel abbahagyták. Most az Aradon megtartott közlekedésügyi tárgyalások újbóli felvételének tervéről adhatunk hírt. E hó 27-én husvét vasárnapján ugyanis Bucurestből Aradra jön a közlekedésügyi minisztérium ál-

tal kinevezett szakbizottság, a mely az ugyancsak Aradra érkező Máv. bizottsággal fog tárgyalásokat folytatni. A magyar bizottság minden valószínűség szerint 29—30-a körül érkezik Aradra a hivatalos távirati jelentés szerint egy külön, három szalonkocsiból álló személyvonattal. A bizottság ezuttal hivatalos vasuti tényezők véleményei alapján Romániának Magyarországgal való normális kereskedelem és vasuti forgalom azonnali felvételéről fog tárgyalni. Vasuti körök nagy érdeklődéssel várják a tárgyalás megindulását, amely értesülésünk szerint egy héttel fog elhúzódni.

Irodalom és művészet.

A színház heti műsora:

Szombat d. u.: Robinson Crusoe. Gyermekek előadás. Este: Nincs előadás.

Vasárnap d. u.: Csárdáskirálynő. Este: Felhő Klári. (Bérlétszűnet.)

Hétfő d. u.: Baba. Este: Cigánygrófnő (Bérlétszűnet.)

* Hangverseny. Ritka műelvezetben lesz része Arad zenekedvelő közönségének ma, 26-án szombaton este. A román nőegylet rendezti magas színvonalú hangversenyt a Kulturpalota termében 9 órai kezdettel. A „Moise Nicoara” Hecum történelem tanára Jonescu ur comemorálja Tudor Wladimirescut. Dr. Grozda Emilné urnő ki kész művész, Liszt és Paganini fogja zongorán interpretálni. Bizonyára az aradiakat is el fogja ragadtatni, mint ahogy szülővárosuk Nagyvárada s más városok zenekritikusai csak a legőszintebb elismeréssel adóztak művészetének. Lepa Dora urhölgy, kinek fülbemésző, ritka szép hangjában már volt alkalmunk gyönyörködni. Mozart és Meyerbeer operáiból fog ének-számokat előadni. Viszont először fogjuk hallani dr. Olariu urat, kinek hangjáról a legnagyobb elragadtatással beszélnek. A zongorakíséretet Luca Onora urhölgy látja el a töle már megszokott finomsággal és discretióval. Bazilin kapitány ur hegedülni fog Kreyster és más nagy technikát igénylő zeneszámokat. Végül De Melrio művész ur ígéretét bírja a nőegylet hogy kiváló szép bariton hangján elénekli Schumann Két gránátosát, a Mistica-t hegedű- és zongorakísérettel. Kevés jegy még kapható 30, 20 és 15 lejtért a Libreria Diecezanánál, Boulevard Regina Maria.

* A színháziroda közleménye. A gyermekszereg lázas izgalommal várja a szombat délutánt, amikor a színházban Robinson történelét mutatják be gyermekszereplők. Az ifjúság számára írt mesék legszebbikét hatásos módon ültették át színpadra és azt látványos kiállításban adják elő a városi színházban. — A Csárdáskirálynő és Baba operetteket adják elő a két ünnepnap délutánján. A két népszerű operettet ezuttal is azzal a szereposztással ismétlik meg, amellyel annyira szép sikert arattak a városi színházban. — Husvét vasárnapján a legnépszerűbb régi népszínművek egyikét eleveníti fel a színtársulat, Felhő Klári a címe ennek a hosszú idő óta nem látott népszínműnek, amelynek reprizére nagy előkészületeket tesznek a színházban. Ünnepe másodnapján a Cigánygrófnőt ismétlik meg, abban a szereposztásban és pazarul fényes kiállításban amellyel már a legnagyobb sikerrel vívta ki magának Aradon ez a ki-

váló magyar operett. — Poor Lili eseményzámba menő aradi vendégszerelésének híre óriási érdeklődést váltott ki a színházat látogató közönség minden rétegében. A nagy drámai művész három legkiválóbb szerepében, a Tolvajban, Lyon Leában és Szerelm vásárában lép fel 29-én, 30-án és 31-én.

* Ma új műsor a Modern Kabaróban. Szombaton mulatkozik be a Modern Kabaróban Felhő Ervin, az ismert nevű kitűnő táncos komikus az új műsor keretében. Színré kerül ezuttal először Az utolsó szerda című izgalmas színjáték Kaposy Gizli, Beregi és Rudassal a főszerepekben. Ezenkívül Tábori Emil nagyszerű bohózata a Nőtlen férj kerül színre. Az összes tagok új érdekes magánszámokkal szerepelnek.

* Megnyílt a szépművészeti szalon új helyiségében, az Ortutay-palotában. Szenzációs képek, szobrok, márgyak állandó kiállítása vétele, eladása és birományi árusítása.

El Amerikába...

(Aradi leányok kalandja Bucarestben.)

Kellemetlen helyzetbe került három aradi urileány Bucarestben. Az urileányok azért utaztak Bucarestbe, hogy Amerikába szóló utleveleiket vízummal lássák el, hogy azután Konstanzába utazzanak és ott hajóra szállva Amerikába mehessenek. A leányok magukkal vitték az utazáshoz szükséges pénzt és ruhaneműket is. Bucarestben találkoztak az amerikai konzulátus előtt három urral, akik szintén Amerikába akartak menni. Napokig vártak, hogy bejussanak a konzulátus palotájába, de a nagy torlódás miatt nem tudták a vízumot megszerezni. A napokban hozzájuk csatlakozott egy ur és felajánlotta, hogy csekély összegért egy nap alatt megszerzi a szükséges vízumokat. Megbízta az elegáns megjelenésű fiatalemberben és átadták neki utleveleiket és személyenként 10 dollárt fáradságáért. Másnapra adták taláikát a fiatalembernek, de az nem jelent meg. Sőt napokig színét sem látták. Gyanus volt előtük a hosszú elmaradás, jelentést tettek tehát a bucurestii rendőrségnél, ahol kiderült, hogy a

fiatalember ellen hasonló üzemek miatt már hét feljelentés érkezett. Az egyik aradi leány, aki afeletti kétségbeesésében, hogy Bucarestben majdnem minden pénzét elköltötte és az utlevele is elveszett, öngyilkossági kísérletet követett el. A bucurestii rendőrség körözi a szélhámos fiatalembert.

Husvétii személykocsi

Arad és Budapest között.

A husvétii személyforgalmat lebonyolító nemzetközi gyorsvonaton szokatlanul megnövekedett az utazó közönség száma. A gyorsvonat erősen felnövekedett személyforgalma, másrészt a bécsi helytelen jegykiadási rendszer eredményezte azt, hogy a vonatról a napokban, különösen a Magyarország területén felszállott utasok köréből rendkívül sokan lemaradtak. Ezért a Máv. budapesti igazgatósága a mai nap folyamán távirati megkeresést intézett a C. F. R. aradi kerületi vasutigazgatóságához azzal a kéréssel, hogy az erős husvétii forgalomra való tekintettel az ünnepek tartama alatt nem tudná-e a C. F. R. a gyorsvonat szerelvényt az arad-budapesti vonalon egy személykocsival megerősíteni? A távirati értesítés szerint az átküldött személykocsikat a husvétii ünnepek lezajlása után a Máv. vissza fogja küldeni az aradi pályaudvarra. Ertesülésünk szerint a C. F. R. aradi vasutigazgatósága nem kíván akadályokat gördíteni az arad-budapesti közvetlen kocsii husvétii forgalomba vonása ellen és így az Aradról ma délután öt órakor elindult nemzetközi gyorsvonat már a husvétii különkocsival ment tovább Magyarországra felé.

Vannak és kontra.

(Pofon a kávéházban.)

Tegnap délután egyik aradi nagyobb kávéházban, ahol dominó- és kártyaszatlok mellett békés játékosok próbálják elnyerni egymás pénzét, a csendes hangulatot csattanás zavarta meg. Egy megszokott kávéházi pofon csattanott el. A dolog úgy történt, hogy két ur ült kártyázva egymással szemben. Egyszerre az egyik felugrott és nagy lendülettel egy pofont helyezett el a szemben levő ur arcán a következő szavak kíséretében:

— Majd adok én neked többet tré!

A többet író ur flegmátikusán vette elő fekete tábláját és egy szivacsot és nyugodtan törölte le a tábláról a többletet. De a szenzációra éhes kávéházi vendégek már körülállták az asztalt és izgatottan várták a fejleményeket. A két ur azonban nyugodtan játszott tovább. Végre az egyik érdeklődő megkerdezte az egyik urat, akinek a fél arca pirban égett:

— Mi történt, miért vágott pofont?

— Semmi az egész — felelte — már letöröltem. És a kezében legyezővel tartott kártyákból bemondta a vannak és kontra, miközben a másik fél arca is kigyulladt az örömtől.

Felmentették a debreceni főispánt.

Debrecen társadalmának békéjét teljesen feldúlta Hubert Ottó főispán. Már szó volt egyszer arról, hogy a magyar kormány meneszteti fogja a főispánt, aki a kormány akaratával is ellenszolgált, de ez nem történt meg. Most azt a hírt kapjuk Budapestről, hogy a magyar belügyminiszter Hubert Ottó debreceni főispánt a saját kérelmére szabadságot és a főispáni teendőik ellátásával a város polgármesterét bízta meg.

Felrobbant mozdony.

HALMI. Súlyos vasúti szerencsétlenség történt hétfő este a halmi vasúti állomáson. Egy tehervonat mozdonya eddig még ismeretlen módon felrobbant, a robbanás a mozdonya teljesen felborította és több tengerárúval megvakított kocsit megrongált. A robbanás ereje Gulyás István nyugalmazott vasúti tisztviselőt, egy szállító cég árukeresőjét, a vasúti szintől 12 méter távolságra dobta. A szerencsétlen ember, akinek hat árvája maradt, szörnyethalt. Egy repatriált asszony súlyos égési sebeket szenvedett, egy másik vonatkereső a fején szenvedett súlyos sérüléseket, hatan könnyebben megsebesültek. A detonáció hangja egészen a mikolai állomásig hallatszott. A szerencsétlenségről azonnal jelentést tettek Satmarera (Szatmár), a honnan bizottságok mentek ki a helyszínére úgy a CFR, mint a rendőri hatóság részéről. Mindez ideig még nem sikerült megállapítani, hogy mi okozta a robbanást.

A tisztasági mániá nem válnak.

A magyar származású K. Károly egyetem hallgató korában megismerkedett Bécsben B. Tildával és néhány heti udvarlás után feleségül vette. A házasság nem bizonyult boldognak és K. Károly a bécsi törvényszéktől annak felbontását kérte. Kérését azzal okolta meg, hogy felesége a tisztasági mániájával türethetlenné tette számára az életet. Az ebédelőbe nem volt szabad bemenni, nehogy a szőnyegek tönkremenjenek. A szivarozástól eltilotta, mert a hamu bepiszkítja a függönyöket és elbűdösíti a levegőt. Ha hazajött a hivatalból, valószínűsítő inkvizíciónak vetette alá az asszonyt: milyen a ruhája, milyen a cipője, galléria stb. Az ebédnél sem hagyta nyugton. Folyton zsémbelődött, a csontokat nem oda kell tenni, asztalkendőket így kell összehajtani, a morzsákat nem szabad odahinteni. Szünet nélkül ilyen vagy ehhez hasonló figyelmeztetéseket kellett hónapokon keresztül hallgatnia. Az asszonynak ez a szenvedelmepokollá változtatta az életét és ennek következtében arra kérte a bíróságot, hogy válassza el a feleségtől. A bíróság nem adott helyt ennek a kérésnek, azzal a megokolással, hogy házastársak ilyen fajta gyarlósága nem lehet válnak.

Románia blokája a németországi árukat.

BUCURESTI. Londonban elhatározták, hogy felszólítják mind azokat az államokat, amelyeknek Németországgal szemben kártérítési igényük van, hogy a német árukkal szemben ugyanolyan intézkedéseket léptessenek életbe, mint a milyeneket Anglia és Franciaország életbe léptettek. Ezt a felhívást a román kormány

is megkapta. Aminisztertanács már foglalkozott a kérdéssel és elhatározta, hogy a képviselőház elé ebben az ügyben megfelelő törvényjavaslatot terjeszt. Előbb azonban a kormány bevárja a blokádra vonatkozó francia és angol törvények szövegezését, amelyeknek elküldését Take Jonescu külügyminiszter távirat útján kérte.

Filmbojkott tenyegeti Magyarországot.

Budapest. A moziengedélyek revíziója nagy izgalmat kelt. Több milliós vállalkozások veszítik el mozi jogosságukat és ebből az intézkedésből a legkomplicáltabb pénzügyi bonyodalmak származnak. A filmgyárak révén erősen érdekelve van ebben az ügyben a külföldi tőke is, amely már meg is mozdult, hogy megvédje a magyar mozikat. Berlinben az UFA filmgyár igazgatója eljárta a berlini magyar követnél és bejelentette, hogy az UFA magyarországi filmérdeklődéseinek védelmére az egész világ filmgyárjai szolidaritást vállaltak és bojkottálják a magyar moziipart. Egy amerikai filmtröszt igazgatója, aki most Budapesten tartózkodik,

táviratilag kapott utasítást, hogy az egész amerikai moziipar megbízásából interveniáljon a magyar külügyminiszternél és közölje az amerikai filmgyáraknak azt az elhatározását, hogy az új kezébe kerülő magyar mozikkal megszüntetik az összeköttetést és bojkottálják azokat a más országbeli vállalatokat is, amelyek az új tulajdonosokat filmmel ellátnak. Összesen 57 mozgófényképszínház cserél gazdát. A Projectograph, amelynek Ungerleider Mór a tulajdonosa és amelyben érdekelve van dr. Éles Béla aradi ügyvéd is, hét mozi közül egyszerre hatott veszít el, ezek között van a Royal-Apollo is, amely Budapest egyik legnagyobb mozi színháza.

Vasúti megegyezés

Románia és Csehszlovákia között.

Bucuresti. A prágai román-csehszlovák vasúti egyezményt rövidesen érvénybe iktatják. A megegyezést a kölcsönösség elvére alapították és érvényessége akkor kezdődik meg, midőn mind a két állam megtette a szükséges lépéseket már, amelyek a kölcsönösség végrehajtásához szükségesek. A megegyezés 10 évig érvényes. Ennek az időnek eltelté után mindkét részről felmondhatják a szerződést, ha félelvvel előbb bejelentik ezt a szándékukat. Az egyezménynek azt a rendelkezését, amely a keresztül haladó (transzit) vonatokra vonatkozik, revízió alá vették bármelyik állam részéről és ez esetben a revízió kérő vasut gondnokasága egy kiküldöttet küld ki a revízió végrehajtása céljából. A tranzitvonatokat nem érintő rendelkezéseket azonban meg is lehet semmisíteni, ha félelvvel előbb felmondja valamelyik fél az egyezséget. Külön rendelkezések vannak a személypodgyász és a kézpodgyász szállításának rendezésére. Ezek a rendelkezések is kölcsönösök. A CFR a Szatmár-Visóvígy vonalon, a CSD a Királyháza-Körösmező vonalon fogja a közlekedést lebonyolítani. A CSD. egyetértésben a CFR-rel elhatározta, hogy Szatmár és Királyháza kö-

zött egy vonatösszeköttetést létesít. A jelenlegi menetrend erre vonatkozólag egy ideig még érvényben marad egészen addig, míg a megegyezés értelmében a közlekedés az új formájában meg nem indul. A Szatmár-Királyháza vonalon közlekedő vonatokat, vontatómozdonyokat és a vonatkereső személyzetet a CFR. adja, a Királyháza-Körösmező vonalon mindezt a CSD. adja.

A spekuláció alkonya.

(Miért szűnt meg az áruzsora?)

Pavelianu táblalábíró, az aradi törvényszéken működő árelenőrző bizottság elnöke ma a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának abból az alkalomból, hogy az árelenőrző bizottsághoz feltűnően kevés beadvány érkezik.

— Örömmel konstatalom azt, hogy az utóbbi időben az árdragítási bűncselekmények a minimumra redukálódtak. Ezt én a magam részéről annak tulajdonítom, hogy általános áresés tapasztalható az egész vonalon. A konszolidáció és a béke első jele, hogy az árak normálisak kezdenek lenni. Elérkezett a spekulációnak az alkonya. A nagy raktárral rendelkező kereskedők természetesen ijedten próbálnak áruiktól szabadulni és hogy társaikkal minél jobban konkurálhassanak, igyekeznek az ár-

kalkulációt a lehető legjutányosabbra megszabni és legtöbbször, amint a tapasztalatok is mutatják, még a törvény által megengedett nyereséget sem számítják fel maguknak. Ez mindenesetre nagyon örvendetes tünet és az áruzsora önmagától fog letörni a viszonyok javulásával.

Európa két leghatalmasabb pénzemberei.

BÉCS. A Neue Freie Presse jelenti: Középeurópa gazdasági életének legnagyobb eseménye az, hogy e területek leghatalmasabb két pénzembere: Castiglioni Camil, az olasz pénzkirály és Stinnes Henrik, a német iparnábob között bizonyos kooperáció létesült, amennyiben a Stinnes-csoport az osztrák Alpini-kohóművek 200 ezer darab részvényét megvásárolta Castiglioni érdekcsoportjától. Ismeretes, hogy Castiglioni a világháború és főleg a fegyverszünet óta magához ragadta Olaszország, Ausztria és Magyarország legnagyobb vállalatit és így ezekben az országokban a legnagyobb közgazdasági faktor lett. Az ő kezébe került a bécsi Depoziten Bank, valamint a Földhitelintézet részvényeinek többsége, átvette a magyar Fabankot a Magyarországtól elszakított területein levő összes érdeklőségekkel és megalkototta ezekből a milanoi Foresta részvénytársaságot. Ezenkívül számos budapesti pénzintézet részvényei is az ő birtokába kerültek. A Castiglioni-csoport lett az ura az osztrák Alpini-kohóművek hatalmas telepeinek, habár nem is közvetlenül, hanem az olasz Fiatművek útján, amelyek szintén az ő tulajdonában vannak.

Németországban viszont Stinnes Henrik ragadta magához a háború kitorése óta egész amerikai mintára a bányászati és nehézipari egyeduralmat. Rövid idő alatt a Stinnes-csoport kezébe kerültek a Rajna-Elbai Unio trösztjébe tartozó összes szén- és ércbányák, kohók, vasművek és gépgyárak. Az ő birtokába jutottak a német luxemburgi és gelsenkircheni bányászati és kohómű részvénytársaságok, a bohumi acélművek és a Siemens-Schuckert villamosművek félszáznvi gyártelepe. Ma már ugyyszólván Németország egész szénbányászata vas és acélgyártása a Stinnes-csoport kezében van. Eppen ezért bír óriási jelentőséggel az a közlekedés, amelyet a két hatalmas tröszt legutóbb megített. Beavatott közgazdasági körök szerint a kooperáció munkája elősorban azt teszi lehetővé, hogy az osztrák Alpini művek óriási kohóművei, amelyek szénhiányában üzemeltetést kívül állottak, újra megkezdhetik a munkát.

A szeszadó-többlet előírása.

Az aradi pénzügyigazgatóság a következőket közli: A korona bankjegyek beváltása előtt fennállott rendelkezések értelmében a szeszadót leiben kellett ugyan fizetni, de meg volt engedve, hogy a gyárosok és kereskedők egy leu helyett biztosítékul három koronát fizessenek be. A koronabeváltás folytán előállott differenciát a gyárosoknak nem fizetik vissza készpénzben, hanem előlegképpen az érdekelt gyárosok számlájára írják ama feltétel mellett, ha kötelezik magukat, hogy a jövőre irt összegeket visszatérítik vevőiknek, akiktől ők ugyancsak 1:3 arányban követelték a szeszadót. A vevők igényüket a gyárosok ellen bírói úton is érvényesíthetik, ha követelésük jogcímét igazolni tudják. A gyárosok a jövőre előlegképpen előirt összegek után kamatot nem kapnak.

Törvényesítési per az aradi törvényszéken.

Szokatlan ügyet tárgyalt ma az aradi királyi törvényszék Szabó Gáspár, aki a háború első évében vonult be katonának. Közvetlenül bevonulása előtt esküdött meg a vele vadházasságban élő asszonnyal. Még a törvényes egybekelés előtt egy törvénytelen gyermekük volt. A polgári esketés után Szabó Gáspár bevonult katonának. Csakhamar az orosz frontra került, ahol fogságba esett. Még valahol a kínai határon volt egy orosz fogolytáborban, feleségének megszületett a második gyermeke is. Az asszony nem tudta elviselni a mindinkább fokozódó nyomásztóan súlyos drágaságot és hadisegélyért folyamodott. A segélyt azonban megtagadták tőle az első gyermekért azzal az indoklással, hogy az nem törvényes. Közben Szabó Gáspár a fogságban maláriát kapott és belepusztult, még mielőtt második gyermekét látta volna. Az asszony most panaszával az aradi törvényszékhez fordult és a gyermek törvényesítését kérte. A törvényszék a házban lakók közül többeket kihallgatott, akik valamennyien igazolták, hogy Szabó Gáspár több ízben dicsekedett, hogy milyen szép az ő leánya. A bíróság ezek után meghozta az ítéletet és Szabóné idősebb gyermekét is törvényesnek minősítette, mert egy korábbi elvi jelentőségű döntés szerint a bevonult és a fogságban elhalt harcosok itthon maradt gyermekei törvényesíthetők.

AZ ARADI KÖZLÖNY

Megjelenés helye: Arad, 1921. március 26.

H I R E K.

— A francia kereskedelmi attasé Aradon. Ma délelőtt Aradra érkezett Roger Sarret, a bucuresti francia követség kereskedelmi attaséja, aki tanulmányútján felkeresi Erdély és a Bánát jelentősebb városait. Aradra érkezése előtt Timisoarán (Temesváron) járt, Aradról pedig vasárnap reggel Oradea-marera (Nagyváradra) utazik. Roger Sarret délelőtt a kereskedelmi és iparkamarában járt. Azután az Aradi Első Takarékpénztárt látogatta meg. További itartózkodása alatt az aradi nagyobb gyárak és pénzintézetek vezetőivel is érintkezésbe lép Arad gazdasági helyzetének tanulmányozása céljából.

— Anglia ratifikál. London. Az angol alsóház cisu olvasásban megkezdte a Magyarországgal kötött trianoni békeszerződés ratifikálásáról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

— Megkezdődött a görög offenzíva. London. A görög csapatok megkezdtek a támadást Keinal pasa hadserege ellen.

— Kinevezés. A belügyi államtitkárság Covacevicu Ivánt a város első adjegyzőjévé nevezte ki. Covacevicu megbízta az agrárreformügyek vezetésével, ugyancsak ő intézi a város földhasznosítását is.

— Behozatali tilalom Franciaországban. Páris. A francia kormány a huszár, írisz bőrökre és kérődző állatokra vonatkozó behozatali és átviteli tilalmat kiterjesztette többek között Magyarországra is.

— Magyarországon drágább lett a dohány. Budapest. A magyar pénzügyminiszterium a jobb minőségű dohány árát száz százalékkal, a kevésbé jó minőségű dohány árát pedig 50 százalékkal emelte.

— A tanítók fizetési különbözete. Megirtuk, hogy az aradi községi iskolák államosítása rövidesen bekövetkezik. Ezzel kapcsolatban a mai tanácsülés kiutalta a községi és állami tanítók fizetési különbözeteit március 31-től október 31-ig visszamenőleg. A kiutalást dr. Robu János főpolgármester átküldte Radu Pancu prefektusnak jóváhagyás végett.

— A Návay-per. Szeged. Návay Lajos és fivére gyilkosainak bűnperében a szegedi törvényszék folytatta a főtárgyalást. Legutóbb Félix Zoltán színészt hallgatták ki, akit 11 gyilkosságra való felbujtással vádolnak. Ugyancsak kihallgatták Rózsa Sándor makói bankhivatalnokot, aki a kommun alatt Makón pénzügyi megbízott volt. Mindketlen a már ismertélt részleteket mondták el.

— Nincs különbség. A CFR. státusában szereplő volt Máv. alkalmazottaknak az inkadrálás folytán mindeztideig folyósították a lemelkezési járulékot és a különféle segélyeket is, amely járuléknak a kiutalása pedig a CFR. fizetési szabályzatában nem szerepel. A CFR. vezérigazgatósága ma utasítást küldött az aradi igazgatóságához, amely szerint a vasutasoknak kizárólag azokat az illetékeket szabad folyósítani, amelyek a CFR. fizetési szabályzatával megegyeznek. A volt Máv. vasutasok nyugdíjárulékát ugyancsak a pénzügyminiszter által revizió alá vett CFR. nyugdíjtervezet alapján fogják szabályozni, illetve újonnan megállapítani.

— Csak kiszolgált katonák. A CFR. bucuresti központjától ma rendelet jött az aradi vasúti igazgatóságához, amely szerint huszonegytől—negyvenhat évig csak azok a férfiak léphetnek a vasut szolgálatába, akik katonai kötelezettségüknek minden tekintetben eleget tettek. Az új alkalmazottak felvételénél a CFR. nek ezenfelül szigorúan tekintettel kell lenni a jelenlévők katonai okmányaira is.

— Kigyulladt a flanel hajógyár. Fiume. Március 15-én kigyulladt a tiemei híres Danubius-hajógyár, amelynek villanytelepe teljesen leégett. A kár 8 millió líra.

— Csak románul. Az aradi kerületi vasutigazgatósághoz ma rendelet érkezett, amely arról intézkedik, hogy a CFR. kerületi vasutigazgatóságok alkalmazottainak a közönséggel hivatalos ügyben kizárólag csak román nyelven szabad érintkezniük.

— Hock János esete. Róma. Hock János, akit Amerikába való utazása előtt Nápolyban letartóztattak, azt állította, hogy Amerikába a szentszék megbízásából utazik. A szentszék hivatalos lapja most kijelenti, hogy Hock János állítása valótlan, mert a szentszék őt semmi megbízatással nem látta el.

— Husvétünnep alkalmával mélyen leszállított áron kaphatók: Coty, Harbigant, Rogerett Callot, Piver, Leichter, Sarg, Nophar, stb. parfümök, puderek és egyéb pipere-cikkek. Kigyo nagy drogéria Eugén Lázár st Comp. (Andrényi-épület).

— Öngyilkosság egy telefonközpontban. Debrecen. Az itteni telefonközpontban az elmúlt éjjel Nagy Margit és Kanton Helén lelecsitettek szolgálatot. Három óra körül Nagy Margit az éjjeli szekrény fiókjából Frommer-piszolyt vett ki s amíg társnője háttal volt feléje, a piszolyt maga ellen fordította és a szívébe lött. Hölten esett össze. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

— Válogatott birkozóversenye lesz a „Toldi” klub rendezésében husvét vasárnapján este 8 órakor a Központi szálloda télikertjében, melyen kizárólag az ország legjobb birkozói vesznek részt.

A „grófnő” a rendőrségen.

Még a múlt év decemberében írtunk arról, hogy a magát grófnőnek nevező Wertheimer Böskét különféle szélhámosságok miatt az aradi rendőrség letartóztatta és miután a rendőrorvosi vizsgálat megállapította róla, hogy venerás betegségben szenved, a közkórházba szállították. Gräfin Elza Baranovszka von Tugan nem jól érezte magát a kórházban szürke fegyelmében és egy ízben az öngyilkossággal is próbálkozott, de eredménytelenül. A grófnő környezetét, a „népet” lenézte és összes társnőivel sőt az ápolónőkkel is hadilában állt. Ha szóltak hozzá, kimért és elutasító feleleteket adott, mert, amint mondta, egy „grófnővel” csak keztyűs kézzel lehet bánni. A kórházban végül is megegyeztek a grófnő hideg és összeférhetetlen modorát és a rendőrséghez fordultak, hogy szállítsa el a kórházból a demokratikus viszonyokkal barátkozni nem tudó „grófnőt”. A rendőrség végre is méltányolta a grófnő arisztokrata-hallamait és különszobát adott neki. Tekintve azonban, hogy a kórházban nem talált megfelelő lakosztályt, ideiglenesen a városháza egyik kényelmes pincétyiségében helyezte el. A grófnő rövid aradi tartózkodása alatt is annyira megszerette magát a rendőrség udvarias közegeivel, hogy azok emlék nélkül el sem akarták őt bocsátani és ezért ma Raszig delegatív csoportvezető a rendőrségi gyorsírókészséggel egy jól sikerült mellport-

ré készítettett róla. Ezután udvariasan tudomására adták, hogy még egy ideig szívesen vendégül látja őt az aradi rendőrség, felgyógyulásáig azonban minden másnap be kell látogatnia illő kíséret mellett a közkórházba.

Szélhámos földesur.

BÉCS. Körülbelül egy hónappal ezelőtt Romániából Bécsbe érkezett egy elegáns megjelenésű, magyarul, angolul és románul beszélő ur, aki az egyik szállóban Friedmann Dávid néven jelentette be magát. Friedmann Dávid álneven megismerkedett egy budapest-bécsi előkelő építési vállalat itteni igazgatójával és azt ajánlotta neki, hogy miután ő amerikai állampolgár és pénzének legnagyobb része dollárokból van, hajlandó tökéjének jelentékeny részét az építési vállalat céljaira átengedni. Elmondotta, hogy hosszú időt töltött Chicagóban, ahol feleségén kívül több rokona is él és Hamburgban 200 ezer márkája, Budapesten pedig 261 ezer koronája lesz rövidesen esedékessé, amely összegeket álneven fogja kezébe kapni. Ezekre az állítólag érkező összegekre 10 ezer márkát kölcsönt is felvett, még pedig Gradinger és Trummer ügynők útján. A bank, amely a pénzt — osztrák értékben 117 ezer koronát — kiutalta, hiába várta a chicagói ember letétjegyet és a két jótálló ügynököt vont felelősségre. Miután Friedmann Dávid letétjel egyáltalán nem akartak megérkezni, a bank család címén feljelentést tett úgy Friedmann, mint a két ügynök ellen. Közben négy galíciai zsidó is feljelentést tett Friedmann ellen a rendőrségen. Elmondották, hogy tőlük 82 ezer koronát vett fel Amerikába szóló kiutazási engedélyekért, amelyek azonban nem szállított. A bécsi rendőrség a feljelentésekre letartóztatta Friedmann. Friedmann azt állította, hogy az Eger melletti Szentmariban 3000 dollárja van, amelyből fedezni tudja a kicsalt összegeket. A rendőrség azonban ennek dacára továbbra is letartóztatásban tartotta és megállapította, hogy nem Friedmann Dávidnak hívják, hanem Andaházi Szilágyi Jánosnak. Andaházi Szilágyi János, aki régebben földbirtokos volt, a kihallgató rendőrtisztviselő előtt előkelő magyar összeköttetései és barátaira hivatkozott, így többek között báró Szerényi Józsefre, dr. Máriássy miniszteri tanácsosra, dr. Némethy Károly volt belügyi államtitkára, Csóka József miniszteri tanácsosra és dr. Balázs Endre ügyészre. Ennek dacára Gradinger és Trummerrel együtt átkísérték a Landesgerichtre.

Közgazdaság.

Értékelkedés

a budapesti tőzsdén.

Budapest. Az a körülmény, hogy a magyar bankok intervenciózus vásárlásra határozta el magukat, megnyugtatta a tőzsde felizgatott hangulatát és valamelyes vásárlásokat eredményezett. A kontremint sietve fedezni kezdett úgy, hogy a tőzsde megnyitásánál rögtön magasabb kurzusok kerültek felszínre és így a forgalom az egész vonalon, úgy a kulisszban, mint a valutapiacra egyaránt nagy lendületet kezdett ölteni. A tőzsdejelentések a következők:

Budapest, március 24. Tőzsdezárlat: angol font 1050—1210, dollár 290—305, francia frank 2175—2240, márka 450—480, lira 1030—1150, osztrák korona 44—48, rubel 130—145, leu 360—380, szokol 385—400, svájci frank 4650—4710, korona- és frankdinár 770—810, lengyel márka 42—45. Bécs, március 24. Márka 1156, leu 945, lira 2800, francia frank 5000, svájci frank 12400, dollár 725, rubel 300, szokol 942, angol font 2800, dinár 1900, magyar korona 240, lengyel márka 94. — Zürich, március 24. Tőzsdezárlat: Berlin 927 és fél, Hollandia 201 és háromnegyed, Newyork 581 és fél, London 2280, Páris 4080, Milano 2310, Prága 760, Budapest 202 és fél, Zágráb 400, Bucuresti 800, Bécs 142 és fél, osztrák lebeljegyzett korona 105. — Páris, szikratávirat, március 24. Dollár 14.36 és fél, márka 23 és háromnegyed, leu 19 és háromnegyed. Bucuresti, március 24. Dollár 71 és fél, márka 1.25. Arad, március 25. Dollár 68—69, márka 1.21—1.22, francia frank 5.75—5.80.

— Áresés az állatvásáron. A mai hetivásáron az élmarhákban és kövér sertésben áresés mutatkozott. Az élmarha 5—6 lei különként, a kövér sertés 10—11 lei. A lóvásár is majdnem olyan nagy volt, mint a legutóbbi nagyvásár alkalmával, azonban az árak sokkal alacsonyabbak voltak. A nagy kínálattal szemben a kereslet semmi volt. A zöldségpiacon nagy irágaság mutatkozott. Egy kis narék spenót 5 leibe, egy szál vékony répa 6 leibe, egy kis esomó zöldség 7 leibe került. Tojásban most is nagy a kínálat, 45 baniba kerül darabja.

— Fizetésektelen tőzsdebizományos. Budapest. A budapesti tőzsde tanács ma hivatalosan közli, hogy Szerb Károly tőzsdebizományos fizetésektelen. Hitelezői ma tanácskozással ültek össze, hogy kísérletet tegyenek a tőzsdebizományos kötelezettségeinek valamelyes rendezésére.

— Budapesti pénzügyek. Budapest. A Pesti Hazai Takarékpénztár most tartott közgyűlése elhatározta, hogy a 16 millió 5112 korona és 90 fillér tiszta jövedelemből a részvények osztalékát 700 koronával váltják be. — A Belvárosi Takarékpénztár most tartott közgyűlése elhatározta, hogy a bank alapokéjé 36 millió koronáról 60 millió koronára emeli.

— Frankvaluta a megszállt német területeken. Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A megszállt területek kormánybizottságának rendelkezése szerint a Saar-területen 1921. május 1-étől kezdve a frankvalutát léptetik életbe. Az erre vonatkozó rendelet szerint az összes vasuti-, posta- és táviró-díjak frankban fizetendők és ezen üzemek személyzete is frankban kapja fizetését.

— Németország meghosszabbítja kereskedelmi szerződését. Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A német kormány a március végén lejáró kereskedelmi szerződéseket mind változatlanul meg akarja hosszabbítani, mert időt akar nyerni az új árutarifá nyugodt kidolgozására.

— Budapesti pénzügyek. Budapest. A Pesti Hazai Takarékpénztár most tartott közgyűlése elhatározta, hogy a 16 millió 5112 korona és 90 fillér tiszta jövedelemből a részvények osztalékát 700 koronával váltják be. — A Belvárosi Takarékpénztár most tartott közgyűlése elhatározta, hogy a bank alapokéjé 36 millió koronáról 60 millió koronára emeli.

Bäcker Béby tönkrement.

(Egy karrier története.)

Budapestnek ez most a legfrissebb szenzációja. A legnagyobb demimonde: Bäcker Béby lecsuszott. Ahogyan legendákat beszéltek merészen ivelő és dusan jövedelmező karrierjéről, úgy keltek új csodálatos regék hirtelenváratlan letöréséről. Bäcker Béby neve a forradalom idején tünt fel teljes elevenségében, amikor az antant tiszték társaságában graszszált. A kommun alatt ifjú népbiztosok vették körül, majd egyik Windischgrätz herceg oldalán a Tátrában keltett feltűnést. Később az ismert operaházi botrány kapcsán vált híressé, amikor rendőri asszisztenciával távolították el pá holyából, mert bizarr toalettjeinek szerfelett sok volt a folytonossági hiánya. Legutóbb a Renaissance-színház tagja és egy dúsgazdag angol tiszt barátja volt. Ez a tiszt megvásárolta neki az Uher-filmgyárat s egyszeriben filmprimadonnává nőtte ki magát. És eközben vagyona és jövedelme egyre nőtt, noha kincseket vert el könnyelmű módon. Néhány héttel ezelőtt azonban változott a helyzet. Az angol milliomos elutazott s Béby egyszeriben hiányát érezte annak a valutáris differenciának, ami az angol font és a magyar korona között mutatkozott. Nagyvilági életéről azonban nem akart lemondani. Három millióért eladta a filmgyárat. Igen ám, de két milliót gyors tempóban letadott a Fészek klubban bakkon. Hétszáz ezer koronáért autót vásárolt, mit snáldig gesztussal oda ajándékozott egy néger artistának. Végül felkereste Berkovitsné, a híres szabónőt és husz toalettet rendelt. De Berkovitsné ekkor már értesült Béby vagyoni romlásáról s az újabb toalett helyett 680 ezer korona tartozásról szóló számlát prezentált neki. Bäcker Béby ekkor bejelentette a csődöt. S hogy most új szerencsét próbáljon —

mint a pesti lapok rezignációval közlik — Béby amerikai utlevelet váltott.

Becsületsértő anyós.

A régi, szinte már feledésbe ment anyóshistóriák elevenedtek fel ma délelőtt az aradi járásbíró-ságon. Egy megkínzott vő emelt becsületsértés miatt vádat feleségének az édesanyja ellen. A panaszos Dorm Aladár mikalakai asztaloslegény, aki azzal vádozza anyósát, özvegy Berecz Boldizsárnét, hogy az a nagy nyilvánosság előtt különféle inkrimináló kifejezésekkel és jelzőkkel illette őt. Az anyóst, özvegy Bereczné is megidéztek a tárgyalásra, azonkívül Dorm Aladárnét is és több a házában lakó szemtanút. A tárgyalás jó két óra hosszat tartott és a végén az anyós elítélésével végződött. Szóval, miután az olvasónak jó előre tudomására hoztuk, hogy a bíróság teljes igazságot szolgáltatott a vőnek s így nyugodtan néhány szóval leírjuk az érdekes tárgyalás lefolyását. A járásbíró felszólítására Dorm Aladár komikus kétségbeesettséggel adta elő panaszát. Miközben beszélt, lestőtte szemét, látszólag nem akart az anyósára tekinteni, aki cseppet sem biztatóan állott az ajtóban.

— Kérem, úgy történt a dolog, hogy én elvettem feleségül a feleségemet. Amíg nem volt a feleségem, addig az anyósom nagyon kedves volt hozzám, de a mióta feleségem a feleségem, azóta tönkre teszi az egész boldogságomat az az asszony.

Bereczné izgatottan kiáltott közbe és nem valami barátságos jelzőkkel illette ismételt a vőjét, mire a bíró leintette. Dorm hálsán tekintett a bíróra és így szólt:

— Tetszik látni nagyságos bíró ur, hogyan beszél!

Egymásután hallgatták ki a tanukat, akik mind azt bizonyították, hogy Bereczné nagyon veszekedő és összeférhetetlen természetű asszony. Dorm Aladárné is az édesanyja ellen vallott:

— Tessék elhinni tekintetes bíró ur, mondotta, hogy én szeretem az anyámat, de azt már nem lehet kibírni, amit velünk tesz.

A bíróság csakhamar befejezte a bizonyítási eljárást és meghozta a vádlottat elmarasztaló ítéletét. Özvegy Berecz Boldizsárnét becsületsértés vétségében bűnösnek mondotta ki s ezért száz lei pénzbírságra ítélte, nem fizetés esetén öt napi elzárásra. Az anyós természetesen nem nyugodott bele az ítéletbe, hanem fellebbezett és kijelentette, ha kell, hát még a miniszterig is elfog menni, de megmutatja, hogy ő jogosan alkalmazta a szóbanforgó és még

egyszer elismételt kifejezéseket a vejére. Mérgesen csukta be maga mögött az ajtót és az egész folyosó visszhangzott éles méltatlankodásától.

Német kereskedelmi bizottság Bucurestiben.

BUCUREST. A napokban egy speciális német kereskedelmi bizottság érkezik Bucurestibe a kereskedelmi összeköttetés felvétele tárgyában. A kereskedelmi szerződés megkötése után a német kereskedők a fontosabb városokban kereskedelmi irodákat állítanak fel és azonnal megkezdik működésüket. A kereskedelmi és iparminisztérium a berlini és bécsi jóvátételi bizottságnak megküldte a háború előtt megkötött kereskedelmi szerződésekre vonatkozó aktákat, hogy azok most végrehajthatassanak.

Mozl.

* A mozgóképszínházak műsora. Március 26-án az Apollóban: Judex. Bűnügyi dráma. VI. rész. — Az Urániban: A hatalom csúcspontján. Társadalmi dráma.

* Judex VI. rész az Apollóban. Ma mutatja be utóllára az Apolló színház Judex befejezőrészét. A dráma utolsó fejezete sok kedves és megkapó momentumot foglal magába. A hatodik rész kiállítására művészi szépségekben pazar most már minden elfogultság nélkül megállapíthatjuk, hogy a francia Gaumont filmgyár minden rendelkezésére álló eszközt felhasználta, hogy nagyszerű, felülmúlhatatlan produkáljon, amivel el is érte célját. A szereplők is a legnagyobb elismerést érdemlik. Valamennyien művészetük legjavát nyújtják. A befejezőrészben megismerhetjük a dráma bonyodalmak megoldásait, melyeket a zseniális szerző a közönség várakozásának megfelelően, az igazság teljes diadalrajutásával állított be a dráma utolsó fejezetében. Judex eléri célját: az ellene törő gonoszlevek megsemmisülnek, míg ő a bájos Jaqueline boldog házasságra lép. Jaqueline atyja a bankár, ki visszanyeri elméjének világhosszágát fátyolt vet a maltra örömmel reájuk az áldását. Judex anyja is elfelejti a bankár egykori gonoszságát s a fiatalok boldogságának ő sem áll útjában. A befejező rész kiállítását úgy hisszük föléstleges ismételve dicsérmünk: az előbbi részek belgazolták, hogy a Gaumont filmgyár a mozi technikát a legkény magaslatára vitte a drámai film előállításában.

* A hatalom csúcspontján. A közönség nagy érdeklődése mellett mutatja be tegnap az Uránia színház: A hatalom csúcspontján című ötfelvonásos drámát. A mai társadalom tükré ez a nagyconcepclóju film, melyben megtaláljuk társadalmi életünk minden mozgató rugóját. Egy nagystílu politikus és egy gyáros állanak a cselekmény homlokterében. Körülöttük szövődik az idegizgalmas cselekmény, melynek érdekessége fölér bármely bűnügyi drámával is. Sok kedves és frappáns fordulatok teszik érdekessé a dráma mesészövegét.

A szerkesztésért
KÁROLY JÓZSEF
felel.

Apró hirdetések

Udvartató az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint

Minden apró hirdetéssel ára 75 bent.

Hosszabb betűkkel 1 sor 50 bent.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat kiemelésével kell jelezni.

Hirdetéseket általában 8 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 7

50 bent.

A kiadóhivatalt fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti cikkében nem közölhető, megváltoztassa.

Levelzés.

ROZSI, kedden 37-kor várom szokott helyen ha lehet, lehet hétfőn ugyanabban az időben. 1285

Alkalmazás.

NEMET magyar periekt gyors és gépi hivatalknokő ajánlkozik. Cim: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 10740

Vétel és eladás.

OT-HAT ÉVES gyermeknek való tavaszi kabát 32-es félcipő, szalma kalap, lókarban levő gyermekjátékok (kugli építő-kocka stb.) eladók. Str. Consistoriului (Baththyány-utca) 23. I. jobb. 2001

BETEGTOLÓ-SZEK jó állapotban megvételre keresték. Iuliu Plesz női divát áruházában Strada Piriți (Vörösmarty-utca) 3. 1286

TAVASZI, nyári kalapok eladók, megtekinthető 2-4-ig Strada Unirei (Fábián Gábor-utca) 8. 10740

ALKALMI VETÉLEK: 12 személyes ezüst, 2 nagy ebédli perzsa szőnyeg és egy szirma szőnyeg olcsón eladók. Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám I. em. balra. 1290

RISELEJTETETT bika folyó évi március 30-án délelőtt 11 órakor Cherehus község házában nyilvános árverésen eladó. 1293

HZENEGY ÉVES 8-as cséplőgarutúra jutányos áron eladó. Vale Dimitrie Cherehus (Arad megye). 1292

ANTIKA és modern porcellánok, bútort, szőnyeg, festmények, ékszer, ezüstöt vesz és elad Salon Artistique. Allan-dó kiállítás. Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

MASZNALT OLJOM megvételre keresték. Bővebbet a kiadóban.

Különféle.

Dr. FÖLDES ÉS HEHS orvosi laboratoriuma Aradon. Végez emberi vándorok, vizelet köpök, ex- és transudátum vizsgálatát. 10831

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvessz Wallinger. István hirdetésfelvételt tudós Lázár Vilmos-utca. Klein I. hirdetés és hírlap tudós Strada Romaniului (Zrinyi-s.) és Mendy Boulevardul Regele Ferdinand I. (Borcs Béni-tér) 15. szám alatti papírüzlet. Haasz ügynöksége, Strada Eminescu (Deák Ferencc-utca) 2.

Gsunya nők szépek,

szép nők szebbek

lesznek a **H A J Ó S**-féle

DORÉ-CRÉME

használati utas. 10175

Hajfestő „Melogen“

elismert legjobb gyártmány fekete és barna színekben. Ára 35 K. Fentli szerek kaphatók

Hajós gyógytárban

Aradon, Boulevardul Ferdinand I. 22.

Miniszteri titkár,

aki 650,000 koronát követel — kijáráért.

Budapest. Még 1917-ben az a szerződés ötlete támadt dr. Gál Lajos ügyvéd feleségének hogy a diósgyőri vas- és acélgyár ügyfevezett vashalma-tüpelet, melyen hatvani hold terjedelemben 12 méter magasan volt a vas- és szénhulladék. — bérbe veszi a kitermelő az ott levő vasat és szenet. Akkor azonban a pénzügyminiszter a bérleti ajánlatot elutasította. Minthogy azóta a Csérlőtelek kocszvállalkozás igen jól sikerült 1919. december végén dr. Gál Lajosné nyílt beadta ajánlatát a kereskedelmi minisztérium hatósága alá tartozó állami vasgyárak központi igazgatóságához. Tízéves szerződést kért és a bér fejében felajánlotta a kincstárnak a kitermelendő vas- és kocsz felét. Időközben megismerkedett dr. Gál Lajos dr. Farkasfalvi Sándor kereskedelemügyi miniszteri segédtitkárral, aki a statisztikai hivatalban teljesített szolgálatot s felkérte hogy járjon közbe az állami vasgyárak igazgatóságánál a bérleti ajánlat érdekében. Farkasfalvi a közbenjárást megígérte. Nemsokára azonban magához kérte Gál-t s közölte vele, hogy nem megy simán a dolog, mert tizenegy ur részére „le kell adni” fejenként ötszázötvenezer koronát.

Dr. Gál Lajos értekezett finanszírával, akik úgy határoztak hogy szinteg belemennek a dologba, már csak azért is, nehogy különben rosszindulattal találkozzanak és különben is ha jó üzlet, megér félmilliót a szerződés kijárára. Ezek után szóbelileg megállapodott a titkár és az ügyvéd és a megállapodás után dr. Gál Lajos helyszíni szemlét tartott a telepen de a szakértők kedvezőtlenül nyilatkoztak mert szeríntük csak 20-25 millió tökével lehetett volna a

telepet kiaknázni. Ezért Gál nem is szorgalmazta tovább az ügyet.

Tavaly június havában aztán a vasgyárak igazgatósága 3 évre szerződést kötött Gálékkal s a szerződés megkötése után dr. Gál Lajos találkozott az utcán Farkasfalvi ügyvéddel, aki sajnálkozását fejezte ki, hogy a szerződés megkötése — nem sikerült. Mire Gál megjegyezte, hogy bizony neki minden közbenjárás nélkül is sikerült. A Farkasfalvi ügyvédje negyöt nézett a vasárnapi megjelent Gálra. Kérve az 550 ezer illetve időközben 650 ezer koronára emelkedett kijárási díjat s mint hogy ezt nem kapta meg Farkasfalvi nevében a budapesti törvényszék előtt keresetet adott be a több mint félmilliós kijárási díj megítélésé iránt. Kérésében előadja Farkasfalvi hogy ezen találkozása tekintetében hivatali előjáróm és az állami vasgyárak igazgatója véleményét részesedésem föltárása mellett őszintén kikértem.

Január 31-én volt ebben az ügyben a tárgyalás. A bíróság elrendelte a szerződés-vonatkozó iratok beszerzését s evékből a tárgyalást elnapolták. Dr. Gál Lajos egyébként a kijárási segédtitkár ellen a kereskedelmi minisztériumnál fegyelmi följelentést is adott be, mivel Farkasfalvi hivatali előjárói előtt is követelesének jogosságát hangoztatta. Jogi körökben érdeklődéssel várják az érdekes perben a bíróság döntését. Az ügyet az teszi érdekessé, hogy a titkár saját minisztériumában és az ez alá tartozó hatóságnál járt közbe illetve akart volna közbenjárni, de saját ügyvéde szerint is úgy volt informálva, hogy a szerződés nem sikerült, holott az már a Gál zsebében volt.

Frtesites!

Bank és pénzváltó

irodánkat Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) 8. szám alól **Str. Eminescu (Deák Ferencc-utca) 40a. sz. alá helyeztük át.** **Dr. GROSS és FÜRST**

10480

Párisi-Bécsi Modellek és Ujdonságok.

Nagy választék: Cos üneok, ruhák, babátok és blouseokban.

Előnyös árak Eladás nagyban és kicsinyben

Holzer

Női Divatház

10814
Timisoara, Str. Regele Ferdinand I., Löffler-palota.

GROSMANN NÁNDOR mechanikai téglagyára

Az előtti Temsrekási Téglagyár Részv. Társ. Alapított 1894-ben.

Interurban telefon 9-76.

Központi iroda: Timisoara Boulevardul Regina Maria (Liget-ut.) 11.

Folyószámla a Banca Româneascănál.

Évi termelőképesség: 8.000.000 darab.

Főbb gyártmányok.

Hornvált tetőcserép, Hód farkucserép, Oromcserép, Falitégla, Kuttégla, Kemenec-tégla, Kővezőtégla, Kővezőlapok, Üregestégla, Gerendatégla, Üreves gerendatégla, Fedőcserép, Faöntégla, Párkánytégla, Csatornacserép, Karmantyucserép, stb. stb. Továbbá kézzel vert tetőcserép és kézzel vert építőtégla. 1921

Specialitás:

Hód farku Horonnyal

Tura-autó

16 lóerős, bármely célra használható, továbbá 6-os magánjáró osepőgarutúra, valamint hogy kőjárata malomberendezés teljes felszereléssel, eladók. Cim Wallinger hirdetőjében Lázár-utca, a Földes-palota kapujával szemben. 10740

ELADÓ MODERN VILLA: 6 szobás, előszoba, konyha, élektúra, cselektúra, fürdőszoba, vízvezeték villanyvilágítás nagy pince. Alsó konyha, 10 szoba mosókonyha, zabona-magán, Kocsis takás, kocsi-szék, belső 6 szobás kőszágra, baromfiút, belső 20 darab kertésre, parkirozott kert gazdasági épület. Haasz, ingatlanforgalmi irodában, Str. Eminescu (Deák Ferencc-utca) 2. sz. 10991

MALTRY

párisi nő szabó 1945

Strada 29. Deczemvrie Hasszinger-u. 3a. szám.

Petrozsény

főutcájának legszebb helyén

saját szép üzlethelyiséggel rendelkezem, keresek bizományi lerakatot vagy fiókot divat-, bőr-, textil-, rövidaru-, cipő-, vagy hasonló sz. kmából. Kellő garanciával rendelkezem. Szives megkereséseket:

Löwy Sándorhoz, Petrozsény körök. 1177

Hamburg - Amerika Linie

Temesvári központ: Lazarevitz-ügynökség, Strada Mercy 2. szám alatt

Az előt. transport április 1-én, 10 óra és 18-án megy Timisoaráról Temesvárral.

Felhívok minden egyes utazót, hogy közelebbi felvilágosítás és a szükséges hajókabinok biztosítása céljából 8 nappal előbb jelentkezzenek nálam. Az utleveleket az osztrák, magyar, német és jugoszláv konzulátus által kell látatni amozva lenniük. 1284

Arad — Timisoara és

Arad — Oradea - Mare

között állandó gyűjtő, egyéb helyekre megállapodás szerint.

teherautó-forgalmat

rendszertem de pontos kiszolgálás. Olcsó árak. Teljes felelősség. Bekapcsolati telefon 200.

Elias Lipót fia

szállító, Strada Eminescu Deák F. u.

Névjegyeket, levél-papírokat, meghívókat, üzleti és hivatali

nyomtatványokat

kisebb-nagyobb mennyiségben legjutányosabb, legeszesőbb kivitelben és legjobb papíroson készít az

Aradi Közlöny nyomdája

(Az Arad-és-vidéki egyesült vasutak palotájában)